

Nr 33.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om ändring av gällande bestämmelser rörande avdragsrätt och skattskyldighet för medlemsavgifter till vissa föreningar.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet ha hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen:

1) motionen II: 42 av herrar *Fagerholm* och *Kyling*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till bestämmelse om rätt för medlem i tjänstemanna- och arbetarorganisationerna i fråga samt att i stället beskattning sker av utfallande bidrag, allt i huvudsaklig överensstämmelse med 1944 års allmänna skattekommittés betänkande av den 1 oktober 1946»; samt

2) motionen II: 295 av herr *Pehrsson-Bramstorp* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att ändrade bestämmelser rörande avdragsrätten och skattskyldigheten för medlemsavgifter måtte införas i enlighet med vad i motionen anförts.

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda yrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Enligt 20 § kommunalskattelagen skola vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla från samtliga ur förvärvskällan under beskattningsåret härflutna intäkter i penningar eller penningars värde (bruttointäkt) avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. Avdrag må icke ske för den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter.

I anvisningarna till 19 § samma lag stadgas — förutom att fattigunderstöd, begravningshjälp samt underhåll, som lämnats fånge eller patient å hospital, m. m. dyl. icke är att hänföra till skattepliktig inkomst — att det samma gäller i fråga om till andra föreningar än bostadsföreningar influtna medlemsavgifter. Vidare sägs i punkt 1) av anvisningarna till 20 §, att till skattskyldigs levnadskostnader, för vilka avdrag enligt samma paragraf ej medges, räknas bl. a. premier för egna personliga försäkringar och avgifter till kassor, föreningar och andra sammanslutningar, i vilka den skattskyldige är medlem.

1944 års allmänna skattekommitté har i en den 1 oktober 1946 avgiven promemoria behandlat frågan om avdragsrätt och skattskyldighet för medlemsavgifter vid taxering. Beträffande innebörden av nu tillämpad praxis på detta område har kommittén anfört, att avdragsrätt för utgivaren ansetts föreligga endast om avgifterna med hänsyn till grunderna för deras utgivande äro att likställa med arvode för åtagna arbetsuppgifter eller äro att anse såsom försäkringspremier. Avdragsrätt för medlemsavgifter i egentlig bemärkelse skulle alltså icke föreligga. Skatteplikt för mottagaren föreligger endast beträffande sådana medlemsavgifter, som utgöra ersättning för utförda prestationer. Avdrag för avgifter till fackföreningar och arbetslöshetskassor medgives ej. Däremot medgives avdrag för medlemsavgifter till arbetsgivarföreningar. Sistnämnda avdragsrätt torde ha grundats på att avgifter till sådana föreningar ansetts ha karaktär av försäkringspremier samt att bidrag, som av föreningarna vid arbetskonflikt utbetalas till medlemmarna, beskattas hos dem.

Enligt kommitténs förslag skall en grundförutsättning för avdragsrätt vara, att avgiften utgör en nödvändig utgift för intäkternas förvärvande och bibehållande. Med denna utgångspunkt föreslår kommittén, att avdrag skall vara medgivet, om avgiften utgår till förening eller sammanslutning, som har till huvudsaklig uppgift att främja medlemmarnas ekonomiska intressen i viss förvärvskälla, eller till sådan förening eller sammanslutning, som den skattskyldige måste tillhöra för att få utöva viss förvärvsverksamhet eller utöva sådan verksamhet på visst sätt. Skattskyldighet skall i regel föreligga för mottagaren av influtna medlemsavgifter, därest de som erlagt avgifterna varit berättigade att erhålla avdrag för desamma. Från influtna medlemsavgifter skall mottagaren få göra avdrag för utgifter för bedrivande av den verksamhet, som motiverat avdragsrätten för medlemsavgifterna. Vad nu sagts om skattskyldigheten för influtna avgifter gäller ej avgifter till arbetsgivarföreningar och fackföreningar, varvid till sistnämnda grupp räknas likartade sammanslutningar av tjänstemän. Arbetsgivarföreningar och fackföreningar skola enligt förslaget icke beskattas för influtna avgifter, utan medlemmarna skola beskattas för av dem uppburna konfliktunderstöd. Beträffande båda organisationsformerna anläggas försäkringstekniska synpunkter vid beskattningens utformning. Förslaget i denna del innebär, att fackföreningar och tjänstemannaorganisationer i beskattningshänseende erhålla lika behandling som arbetsgivarorganisationer enligt nuvarande praxis.

Kommitténs förslag blev i de över detsamma avgivna *remissyttrandena* i allmänhet tillstyrkt. Av flera länsstyrelser framhölls dock, att förslagets genomförande skulle komma att medföra svårigheter vid tillämpningen, varjämte påpekades önskvärdheten av att ett centralt organ funnes som kunde verka för enhetlighet vid taxeringen. Vissa myndigheter avstyrkte eller uttalade betänkligheter mot förslaget i fråga om medlemsavgifter till fackföreningar.

Förslaget har hittills icke föranlett framläggande av proposition till riksdagen.

I de ifrågavarande *motionerna* har med utgångspunkt från ovannämnda kommittéförslag hemställts om ändrad lagstiftning på detta område.

Sålunda har i motionen II: 42 (av herrar Fagerholm och Kyling) anförts bl. a., att det nu stadgade förbudet mot avdrag för medlemsavgifter till fackliga organisationer innebure ett avsteg från den eljest inom beskattningen vedertagna principen att nödvändiga utgifter för inkomstens förvärvande vore avdragsgilla. Även om medlemskap i den tjänstemannaorganisation eller fackförening, som funnes för viss bransch, i regel icke vore ur juridisk synpunkt obligatoriskt för arbetstagarna inom branschen, vore medlemskapet så självklart och naturligt för dem, att det i realiteten nära nog komme att framstå såsom obligatoriskt. Med hänsyn härtill hemställdes om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till bestämmelser i fråga om medlemsavgifter till tjänstemanna- och arbetarorganisationer i huvudsaklig överensstämmelse med kommitténs förslag.

I motionen II: 295 (av herr Pehrsson-Bramstorp m. fl.) har framhållits bl. a., att de av kommittén föreslagna avdragsreglerna för utgivaren syntes vara lämpliga. Den av kommittén förordade lösningen i fråga om avgifterna i den mottagande organisationens hand vore däremot icke rationell, såvitt anginge arbetsgivarföreningar, fackföreningar och därmed jämställda sammanslutningar. Avgifterna till sådana föreningar kunde nämligen användas till annat ändamål än konfliktunderstöd och därmed jämförliga utbetalningar. Det syntes därför lämpligt, att för samtliga föreningar, som dreve verksamhet av ekonomisk betydelse för medlemmarna, skattskyldighet skulle föreligga för erhållna medlemsavgifter. Föreningen eller sammanslutningen skulle emellertid erhålla avdrag för vad som avsatts för framtida ändamål för fullföljande av föreningens allmänna syften. I den mån medlen toges till användning borde de utgöra skattepliktig intäkt för föreningen, som emellertid samtidigt skulle erhålla avdrag för utbetalda belopp. Motionärerna hemställde, att ändrade bestämmelser rörande avdragsrätten och skattskyldigheten för medlemsavgifter måtte införas i enlighet med vad sålunda anförts.

Utskottet. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har förslag till ändrade bestämmelser rörande avdragsrätt och skattskyldighet för medlemsavgifter under år 1946 framlagts av 1944 års allmänna skattekommitté, vilket förslag dock hittills icke föranlett proposition till riksdagen. Att förslaget sålunda ännu icke lagts till grund för lagstiftning i ämnet beror enligt vad utskottet inhämtat närmast därpå att förslagets genomförande — i avsaknad av ett centralt organ med uppgift att verka för enhetlighet vid taxeringen — befarats kunna medföra svårigheter vid tillämpningen.

I de föreliggande *motionerna* har hemställts om lagstiftningsåtgärder i anledning av ovannämnda kommittéförslag. Sålunda yrkas i motionen II: 42 (av herrar Fagerholm och Kyling) skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om förslag till bestämmelser beträffande avdragsrätt och skattskyldighet för medlemsavgifter till tjänstemanna- och arbetarorganisatio-

ner. I motionen II: 295 (av herr Pehrsson-Bramstorp m. fl.) yrkas, att riksdagen måtte besluta ändrade bestämmelser rörande avdragsrätt och skattskyldighet för medlemsavgifter till föreningar eller sammanslutningar, som ha till huvudsaklig uppgift att främja medlemmarnas ekonomiska intressen i viss förvärvskälla, eller till sådana föreningar eller sammanslutningar, som den skattskyldige måste tillhöra för att få utöva viss förvärvsverksamhet eller utöva sådan verksamhet på visst sätt.

Utskottet är givetvis icke berett att nu taga ställning till det ifrågavarande kommittéförslaget, vilket gäller ett ämne av åtminstone i vissa avseenden tämligen svårbedömlig natur. Sedan utskottet tagit del av detta förslag, har utskottet dock trots sig finna, att skäl tala för ett fortsatt övervägande från Kungl. Maj:ts sida för utrönande av huruvida förslaget till alla delar kan anses ha blivit utformat på mest ändamålsenliga sätt. Särskilt gäller detta vad angår frågan om avdragsrätt för medlemsavgifter till tjänstemanna- och arbetarorganisationer samt det därmed sammanhängande sprörmålet om den skatterättsliga behandlingen av konfliktunderstöd. Den i motionen II: 295 berörda frågan om skattskyldigheten för vederbörande organisationer av uppburna medlemsavgifter, vilken fråga i förslaget reglerats olika för skilda kategorier av organisationer, synes utskottet även böra tagas under omprövning. Å andra sidan står det för utskottet fullt klart, att en lösning av frågan om den skatterättsliga behandlingen av medlemsavgifterna — särskilt vad angår avgifter till s. k. branschorganisationer, vilka avgifter i sin helhet eller till övervägande del äro att anse såsom driftkostnader för utgivaren — snarast bör äga rum. På grund härav vill utskottet understryka angelägenheten av att Kungl. Maj:t vid nästkommande års riksdag, oavsett om förslag till inrättande av ett centralt organ med uppgift att verka för enhetlighet vid taxeringen då blir framlagt eller ej, förelägger riksdagen proposition med förslag till reglering av avdragsrätten och skattskyldigheten för medlemsavgifter. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet bifall till de ifrågavarande motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att motionen II: 42 av herrar Fagerholm och Kyling om rätt för medlem i tjänstemanna- och arbetarorganisationer att vid beskattning erhålla avdrag för medlemsavgifter till organisationerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att motionen II: 295 av herr Pehrsson-Bramstorp m. fl. om ändring av gällande bestämmelser om avdragsrätt och skattskyldighet för medlemsavgifter till vissa föreningar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 april 1948.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, Ekman, Velander, Björnsson, Heüman, Wehtje och Niklasson samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Hagberg i Malmö, Björklund, Hammarlund, Sandberg, Falk, Jonsson i Skedsbygd, Karlsson i Grängesberg, Olson i Göteborg och Sundström.
